

تفاهم نامه ها در

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

گردآورنده:

کریم دلاویز

با نظارت:

دکتر حسین خنیفر

سرشناسه	:	دلاویز، کریم، ۱۳۶۴ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	:	تفاهم‌نامه‌ها در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور / کریم دلاویز -
مشخصات نشر	:	تهران، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۶ ص.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۳-۳۱۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
شناسه افزوده	:	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۲ ۷۵۸/۵۸ LG۲۱۶۰
رده بندی دی‌سی	:	۳۷۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۱۰۹۶۸۰

نام کتاب	:	تفاهم‌نامه‌ها در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
گردآورنده	:	کریم دلاویز زیر نظر دکتر حسین خلیلی
ناشر	:	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
صفحه‌آرایی و طراحی جلد	:	آتلیه طراحی ژینو (۶۶۸۴۸۲۰۵)
لیتوگرافی و چاپ	:	ژینو - ۶۶۸۴۸۲۰۵
شمارگان	:	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	:	اول - ۱۳۹۲
قیمت	:	۸۰۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۳-۳۱۲-۲

مرکز پژوهش:

شرکت تعاونی نوزیمی خاص کارکنان ستاد مرکزی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
 آدرس: خیابان آزادی نیش چهارراه خوش جنب درب ورودی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
 پلاک ۲۴۴، تلفن: ۶۶۴۲۶۶۶۹

۱	مقدمه
۲	تعاریف و مفاهیم تفاهم نامه
۳	تاریخچه و سیاست نامه نویسی در ایران
۳	اصول تفاهم نویسی
۳	فرق بین قرارداد و تفاهم نامه
۴	الگوی تعالی سازمان و رفتار سازمانی
۵	مصلحت اندیشی در ارتباطات
۵	بازار سازی و بازاریابی برخط
۶	اقتصاد دیجیتالی و دانش محور
۶	ویژگی های اقتصاد دیجیتالی و دانش محور
۷	مدیریت ارتباط با مشتریان
۷	مدیریت زنجیره تأمین
۸	سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در یک نگاه
۹	نظام آموزش مهارت و فناوری
۹	مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی فنی و حرفه ای کشور
۹	آموزش های تکمیلی بین سطوح تحصیلی
۱۰	زمینه های مهارت آموزی
۱۲	آموزش مهارت های پیشرفته
۱۳	آموزش در آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای
۱۳	مرکز تربیت مربی و پژوهش های فنی و حرفه ای
۱۶	نمودار تهیه تفاهم نامه

تفاهم نامه ها بین سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

تفاهم نامه های سال ۱۳۹۰

تفاهم نامه های سال ۱۳۹۱

تغییرات شدید و فزاینده ملی و بین المللی در عرصه های مختلف ایجاب می نماید که سازمان دست به اقدامهای تحولی در فرآیندها، برنامه ها و طرح های خود داشته باشد و با تدوین و اجرای سریع راهبردها، سیاست ها و برنامه های خود بتواند پاسخگوی نیاز کشور در تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص باشد. خدمات آموزشی، اهمیت اجتماعی فراوانی دارد، جامعه و مردم نسبت به عملکرد و نتایج کار آن حساسیت زیادی دارند و وظایفی که انجام می دهد بسیار پیچیده و دشوار است، انجام وظایف آموزشی وابسته به تخصص، دانش و مهارت حرفه ای است.

مشارکت جویی و تقاضا محوری مؤلفه های مهمی هستند که می توانند ضمن هدایت برنامه های توسعه ی آموزش های فنی و حرفه ای به سمت اولویت های نیاز بازار کار، بخش عمده ای از منابع مورد نیاز توسعه آموزشها را فراهم سازند؛ از اینرو سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور با درک اهمیت و ضرورت مؤلفه های یاد شده، تلاش نموده است که از طریق تنظیم تفاهم نامه ها با سایر دستگاههای دولتی، عمومی و خصوصی، سازوکارهای اجرایی، چگونگی استفاده از ظرفیت های مکانی و تجهیزاتی یکدیگر مؤلفه های فوق الاشاره را محقق تا برنامه های آموزشی با اثربخشی و بهره وری بالاتری همراه باشند و تمام بخش های اقتصادی از موضوع یکپارچه سازی آموزش و آزمون در سراسر کشور بیش از پیش بهره مند شود.

در کتاب حاضر تمامی تفاهم نامه های همکاری سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در سال ها ۱۳۹۰ تا بهمن ماه ۱۳۹۱ با دستگاههای دولتی، عمومی و خصوصی ذکر گردیده است تا به عنوان یک هدف اصلی مدیریت آموزشی در پیشبرد امر آموزش مهارتی و یادگیری قرار گیرند.

گوش پرنده

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و
رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور وابسته به وزارت تعاون. کارورفاه اجتماعی براساس «سند راهبردی مهارت و فناوری» خود، توجه به توسعه ی مشارکت با بخش های عمومی و دولتی را در سرلوحه وظایف قرارداده و به مفاهیمی چون فرهنگ و ارتباطات در عملکرد سازمانی توجه ویژه ای نموده اند. ارتباط با مشتریان شامل اصول. روشها. نرم افزارها و قابلیت های تحت وب می باشد که جهت برقراری و مدیریت ارتباط با مشتریان برای شرکت ها و سازمان ها کاربرد دارد. این ارتباط شامل ارتباطات مراحل بازاریابی. فروش. تولید. سفارش سازی. تحویل و خدمات پس از فروش است: برای این موفقیت رویکرد همه جانبه و مناسب لازم است این رویکرد می تواند شامل اعمال تغییرات در فرآیندهای کسب و کار در جهت برآورد کردن نیاز مشتری از طریق تفاهم نامه صورت گیرد. آموزش های مهارتی و فناوری به عنوان یکی از ارکان اصلی توانمندسازی سرمایه های انسانی. امکان ثروت آفرینی و قابلیت دسترسی همگانی را درخصوص تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآفرین. متناسب با استعدادهای افراد و نیاز بازارکار و به کارگیری مطلوب نیروی انسانی را ممکن می سازد. تربیت افراد متخصص و ماهر و توسعه ی قابلیت های فناورانه ای کشور در تمامی حوزه های اقتصادی از عوامل کلیدی و انکار ناپذیر در توسعه ی پایدار می باشد.

تفاهم از دو واژه ی مستقل عربی و فارسی قوام است: تفاهم _ از ریشه فهم یعنی اشتراک معانی یا درک مشترک دو طرف یا مخاطب یا دو سوی یک قضیه و بر وزن تفاعل می باشد و نامه واژه ای فارسی که مرکب عربی _ عجمی است. معادل ترکیب تفاهم نامه در زبان انگلیسی ^۱ (MON) آمده است که در تعریف آن گفته شده " قانون کوتاه نوشته شده بیانیه ای در ترسیم شرایط قرارداد معامله و ... ".^۲ نفیسی در باب تفاهم نامه می نویسد نوشته و مکتوب؛ دستورالعمل و سرمشق و دهخدا پیرامون اصطلاح تفاهم نامه نویسد یکدیگر را فهمیدن و معرفت حاصل کردن و در فرهنگ معین نیز آمده است که تفاهم نامه یکدیگر را فهمیدن است و از لغوی به معنای مقصود یکدیگر را فهمیدن (خنیفر، ۱۳۹۱) روانشناس داشت صحبت می کرد و گفت: معنی تفاهم این نیست که توی هر چیزی و هر کاری با یک نفر مثل هم باشید، چون به این میگن شباهت نه تفاهم؛ تفاهم از سه تا « ت » درست شده به معنای توانایی تحمل تفاوت ها. یعنی این که شما توانایی این رو داشته باشید که یک نفر رو با تمام تفاوت هایی که با شما داره تحمل کند (حسین زاده، ۱۳۹۱)

به عبارت دیگر تفاهم یعنی: حقوق معنوی یا مالکیت فکری قانونی غیرمادی و مربوط به شخصیت پدیدآورنده یک اثر فکری که بموجب آن وی برای همیشه از یک دسته حقوق خاص برخوردار است. (مستوفی، ۱۳۹۰)

پیشینه تفاهم نامه های ایران:

دو عهدنامه ای که در ارزروم و به ترتیب در دوره فتعلی شاه و محمدشاه قاجار، میان ایران و عثمانی به امضا رسید: عهدنامه اول (۱۲۳۹ق/ ۱۸۲۴م): در ۱۲۳۷ق، حافظ علی پاشا، ابراهیم پاشا و چند پاشای دیگر که از جمله سرداران ارزروم بودند، مأمور جنگ با ایران شدند و به محض ورود به ارزروم دژهایی را که از آنان منتزع شده بود، بازپس گرفتند. در ۱۲۳۸ق، میرزا محمدعلی مستوفی آشتیانی از جانب عباس میرزای نایب السلطنه به ارزروم رفت و مصالحه میان دو طرف توسط میرزا ابوالقاسم قائم مقام و نجف افندی، سفیر عثمانی و رؤوف پاشا، والی ارزروم به امضا رسید. در اواخر ربیع الثانی ۱۲۳۹ با اصلاحاتی که به عمل آمد، عهدنامه میان دو دولت ایران و عثمانی در ۷ ماده در شهر ارزروم به امضا رسید طبق این عهدنامه، تغییرات مهمی در مرزهای میان دو کشور داده نشد و سرحدات ایران و عثمانی تقریباً به همان حدود زمان نادرشاه تقویت گردید و دولت عثمانی تعهد کرد که به زوار و حجاج ایران آزار نرساند و از تجار ایرانی غیر از حقوق گمرکی دیگر، چیزی مطالبه ننماید. عهدنامه دوم (۱۲۶۳ق/ ۱۸۴۷م): در پی پدیدآمدن بحر مجدد در روابط ایران و عثمانی، در صفر ۱۲۵۹، میرزا تقی خان وزیر نظام (امیرکبیر) در مقام وزارت با اختیارنامه ای که دارای عنوان «وکیل مختار» به مَهر محمد شاه قاجار بود، در کنفرانس ۴ دولت ایران، عثمانی، انگلستان و روسیه در ارزروم شرکت کرد. نخستین جلسه رسمی کنفرانس در ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۵۹ منعقد شد. در جریان کنفرانس، میرزا تقی خان با انور افندی، نماینده دولت عثمانی جلسه گفت و گو داشت که حدود ۳ سال به درازا کشید. در ۱۲۶۲ق، گروهی از مردم ارزروم به خانه میرزا تقی خان وزیر نظام که به منظور گفت و گو درباره کشتار کربلا و خرابی محرمه در ارزروم به سر می برد، حمله کردند. ظاهراً سبب این اقدام، عدم موفقیت در گفت و گوهای دو طرف بوده است. سرانجام در آخرین جلسه کنفرانس، عهدنامه دوم ایران و عثمانی در ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۶۳ به امضا رسید که مشتمل بر ۹ ماده بوده است. طبق ماده دوم این عهدنامه، جانب غربی ولایت زهاب به دولت عثمانی و جانب شرقی آن به ایران تعلق گرفت. (نصیری، ۱۳۶۸)^۱

^۱ . آدمیت، فریدون، امیرکبیر و ایران، تهران، ۱۳۵۵ش؛ اسناد و مکاتبات تاریخی ایران (قاجاریه)، به کوشش محمدرضا نصیری، تهران، ۱۳۶۸ش؛ اعتمادالسلطنه، محمدحسن.

منتظم ناصری، به کوشش محمداسماعیل رضوانی، تهران، ۱۳۶۷ش؛ معاهدات و قراردادهای تاریخی در دوره قاجاریه، به کوشش غلامرضا طباطبایی مجد، تهران، ۱۳۷۳ش؛

مؤلف، روضه الصفا، قم، ۱۳۳۹ش؛ هوشنگ مهدوی، عبدالرضا، تاریخ روابط خارجی ایران، تهران، ۱۳۶۴ش. (مقاله های ارزروم و امیرکبیر)

سیاست نامه ها از حوزه های تفکر سیاسی مهم و اثر گذار در جوامع اسلامی ، به ویژه در ایران بوده است . یکی از برجسته ترین نویسندگان این حوزه ، خواجه رشید الدین فضل الله همدانی است . (قادری، ۱۳۸۲)

مفهوم سیاست نامه و جایگاه تاریخی آن:

سیاست نامه ها یا اندرزنامه های سیاسی یکی از حوزه های مهم فکری محسوب می شوند که در تاریخ ایران قبل و بعد از اسلام توجه بسیاری به آن ها شده و آثار زیادی هم داشته اند . (غیرحی، ۱۳۸۲) این نوشته ها که به اعتبار مشهورترین آن ها (سیاست نامه خواجه نظام الملک) به عنوان شایعه سیاست نامه معروف اند ، رساله هایی به نام های گوناگون مانند اندرزنامه ها ، آیین نامه ها ، ارشاد نامه و... بودند که توسط فقیهان ، فیلسوفان ، بعضاً عرفا و بزرگان صوفیه ، خطاب به فرمانروایان نوشته می شدند (طباطبایی، ۱۳۸۳) سیاست نامه ها در دوره اسلامی عموماً در حوزه ای از تاریخ ایران شکل گرفته اند که اصطلاحاً به « دوره میانه » معروف است و تحلیل این است که سیاست نامه نویسی در جهان اسلام در ادامه سنت اندرزنامه نویسی در اندیشه سیاسی ایرانیان قبل از اسلام بود و دفتر طباطبایی مدافع این نظریه است (رجائی، ۱۳۸۲) بنابراین ، سیاست نامه ها به طور کلی در تداوم اندیشه سیاسی ایران تدوین شده و در واقع ، اندیشه ای پیوسته است که در رویارویی با جریان عمده اندیشه سیاسی اسلامی ، یعنی شریعت نامه ها قابل درک اند سیاست نامه ها در قالب های مختلف ، سرشت خاصی دارند و آن ، مصاحبت گرایی سیاسی برای حفظ و منع موجود است . (عبداللهی، ۱۳۸۱)

اصول تفاهم نویسی:

تفاهم نامه همانطوری که از تعریف آن مشخص است درک مشترک دو طرف یا دو مخاطب میباشد و در کتب و اسناد معتبر حقوقی و قضایی نامی از تفاهم نامه ذکر نگردیده است ؛ لازم می باشد در مفاد تفاهم نامه از ماده ۱۰ قانونی مدنی ذکر و طرفین از متن آن مطلع باشند.

فرق بین قرارداد و تفاهم نامه:

قرارداد عبارتست از اینکه یک یا چند نفر در برابر یک یا چند نفر تعهد بر امری نمایند و مورد قبول آنها باشد. ممکن است کسانی بر این عقیده باشند که قرارداد حتماً باید کتبی باشد در حالیکه عقد و عقود میتواند هم بصورت کتبی باشد و هم بصورت شفاهی . اگر بخواهیم عقود را از قراردادها با این تفاوت متمایز کنیم اشتباه خواهد بود زیرا قراردادها نیز میتوانند هم بصورت کتبی باشند و هم به صورت شفاهی - چنانچه در حقوق کشورهای دیگر ، قراردادهای شفاهی oral contracts شناخته شده است و برای این دسته از قراردادها حتی در صورت بروز اختلاف بین طرفین آنها ، ترتیبات خاصی برای رسیدگی دادگاهی در نظر گرفته شده است . البته اثبات حق و تعهد در مورد قراردادهای شفاهی ، به آسانی قراردادهای نوشته شده نیست (فارمستون، ۱۹۸۱)^۱ . در حالی که تفاهم نامه طبق تعریف جنبه حقوقی نداشته فقط با ذکر و قید ماده ۱۰ قانون مدنی^۲ در مجامع قضایی قابل پیگیری است و مکتوب نمودن آن در بخش حل اختلافات طرفین لازم می باشد. (به نقل از کاتوزیان، ۱۳۹۱)

^۱ . مراجعه شود به کتاب Law of Contract نوشته M. P. Furmston جلد دوم - صفحه ۱۰۷ - انتشارات سال ۱۹۸۱ مؤسسه Butterworth & Co (publishers) Ltd چاپ لندن .

^۲ ماده ۱۰ قانون مدنی می گوید « قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد نافذ است ».

((الگوی تعالی سازمان))، برای ایجاد توازن، یکپارچگی افراد با استراتژی کسب و کار از طریق تجزیه و تحلیل فرآیند، خودارزیابی الگوبرداری، برای بهبود سازمان و توسعه کارکنان و ایجاد تعادل بین آنان، مشتریان، تأمین کنندگان منابع، سهامداران، جامعه و دیه افراد ذینفع می‌اندیشد.

سازمان متعالی و سرآمد

سازمان متعالی و سرآمد، دارای ویژگی‌های برجسته‌ای می‌باشد که به برخی از آنها به شرح زیر اشاره می‌شود:

- ❖ منعطف و پاسخگو در برابر تغییر نظام‌ها و انتظارات ذی‌نفعان می‌باشد.
- ❖ نیازها و انتظارات ذی‌نفعان را سنجش، پیش‌بینی و با عملکرد سایر سازمان‌ها بررسی می‌کند.
- ❖ اطلاعات مربوط به ذی‌نفعان کنونی و آینده را جمع‌آوری و برای تعیین راهبرد در برنامه‌های کوتاه، میان و درازمدت استفاده می‌کند.
- ❖ مشتریان خود را به خوبی می‌شناسد.
- ❖ مشارکت کارکنان را از طریق توسعه و دخالت در امور به حداکثر می‌رساند.

رهبری اثربخش در جهت تحقق تعالی سازمان

رهبری اثربخش در جهت تحقق تعالی سازمان دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

- ❖ جهت درک روابط مشتری - تأمین‌کننده، به افراد آموزش می‌دهد.
- ❖ از طریق آموزش مستمر متخصصین را پرورش می‌دهد.
- ❖ دارای رویکرد منسجم و یکپارچه در راستای استراتژی کسب و کار می‌باشد.
- ❖ همواره سیستم‌های مدیریتی را بهبود می‌بخشد.

به هنگام صحبت کردن و دیگری را مورد خطاب قرار دادن، باید متوجه نوع احساسات طرف بود. کاربرد برخی از واژگان، عبارتها و اصطلاحات به گونه ای است که فرد یا برخی از افراد آن را توهین آمیز دانسته و یا موجب وحشت خود می دانند. سازمانی که نیروی کار ناهمگون دارد، به هنگام صحبت کردن یا ایجاد ارتباط باید متوجه عبارتهایی باشد که احتمالاً طرف دیگر آن را توهین آمیز می داند. مصلحت اندیشی و تدبیر در ایجاد ارتباط، موجب می شود که انسان از نظر ذخیره واژگان با کمبود روبرو شود و در مواردی هم با مصلحت اندیشی بیش از حد و در پی عبارتهای ناآشنا برآمدن، کار بدانجا کشیده می شود که یک لغت یا عبارت از راههای مختلف تفسیر شود. معنی های متفاوتی از آن گرفته شود و گاهی هیچ معنا و مفهومی نداشته باشد. به هرحال به هنگام صحبت کردن یا دیگران را مخاطب قرار دادن باید از کلمه ها، عبارتها و اصطلاحاتی استفاده نمود که شنونده آن را توهین نداند.

ارتباط یا ارتباطات

ارسطو، فیلسوف یونانی، شاید اولین دانشمندی است که ۲۳۰۰ سال پیش نخستین بار در زمینه ارتباط سخن گفت. او در کتاب مطالعه معانی بیان می نویسد: "ارتباط عبارت است از جست و جو برای دست یافتن به کلیه وسایل و امکانات موجود برای ترغیب و اقناع دیگران." (محسنیان راد، ۱۳۸۵) بسیاری از تعریفهای که برای ارتباط ارایه شده تا حدودی از تعریف ارسطو سرچشمه گرفته است. ارتباط "واژه های عربی از باب افتعال است. فرهنگ فارسی معین نیز این واژه را معادل ربط دادن، بستن، بر بستن، بستن چیزی با چیز دیگر و با اسم مصدر بستگی، پیوند، پیوستگی و رابطه برابر دانسته است. (معین، ۱۳۵۶)

برای اینکه یک اندیشه به واقعیت پیوندد باید برنامه ای وجود داشته باشد و هنگامی که یک برنامه توسعه می یابد باید با افرادی که درگیر اجرای آن هستند ارتباط برقرار شود. در این زمینه ارتباطات وسیله به دست آوردن حاصل کار از دیگران به شمار می رود و به عنوان فرآیند انتقال و دریافت اطلاعات تعریف می شود. ارتباطات نقطه آغاز کلیه وظایف مدیریتی است و بدون ارتباطات، برنامه ریزی، سازماندهی و کنترل مقدور نیست. زیرا درک اطلاعات و انتقال آنها ممکن نیست. ارتباطات عبارت است از فرآیند ارسال اطلاعات از طریق یک شخص به شخص دیگر و درک آن توسط شخص گیرنده یعنی انتقال و سهیم شدن در اندیشه ها و عقاید و واقعیتها به گونه ای که گیرنده، آنها را دریافت و درک کند. به عبارت دیگر ارتباطات فرآیندی است که به وسیله آن افراد درصدد برمی آیند تا در سایه مبادله پیام های نمادین به مفاهیم مشترک دست یابند.

بازار سازی و بازاریابی برخط^۱

صاحب نظران بر این باورند که سه عامل مرتبط و مهم باعث تغییرات عمده در قواعد کسب و کار و مسأله رقابت در تجارت شده است. اولین عامل، جهانی شدن^۲ کسب و کارها می باشد به این مفهوم که تولید محصولات و بازارهای هدف^۳ جهانی شده است. دومین عامل، توسعه نقش اطلاعات در کسب و کارها و در تولید محصولات است. به گونه ای که بیش از هفتاد درصد کارگران در جوامع پیشرفته اقتصادی به طرز قابل توجهی ازدانش در فعالیت خود استفاده می کنند و کارگران کارخانه ها بیش از اینکه از دستان خود استفاده کنند از مغز خود بهره می برند. سومین عامل، ارتباطات می باشد که بستر سریع و گسترده تبادلات تجاری را ایجاد کرده است. اینترنت به عنوان بستر جهانی ارتباطات موجب پدید آمدن این دهکده جهانی و نزدیکی هرچه بیشتر تولید کننده و مصرف کننده و کاهش

^۱ Globalization

^۲ Target Market

زمان بسیاری از فرآیندها شده است.^۱ بازاریابی بین نفوذ در بازار برای ایجاد و افزایش سهم بازار با استفاده از ابزارها و ترکیب مناسب عناصر بازاریابی، بهره‌گیری از دانش و تکنولوژی‌های نوین (مثل اینترنت) برای نفوذ در بازار یک نکته کلیدی است. (آقداود، ۹۰)

یکی از مهمترین فعالیت‌های هرکسب و کاری، چگونگی معرفی محصولات و خدمات قابل ارائه و شناسایی خریداران احتمالی و تمرکز بر روی آنها است. این فعالیت ازجمله فعالیتهایی است که درحوزه کسب و کار الکترونیکی تأثیرات قابل ملاحظه‌ای در توسعه بازار فروش محصولات و خدمات دارا می‌باشد.^۵ بازاریابی برخلاف روش نوین بازاریابی محصولات و خدمات ازطریق اینترنت است. دراین روش شناسایی نیازهای کاربران، معرفی محصولات و خدمات و فراهم آوردن امکان خرید ازطریق اینترنت و نیز نظرسنجی و تهیه بازار خود عملکردهای مرتبط مورد توجه قرار می‌گیرد.^۶ (کالیانم، ۲۰۰۸)

اقتصاد دیجیتال و دانش محور

دریک تعریف کوتاه، اقتصاد دیجیتالی و دانش محور توسعه کاربرد فن آوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد و استفاده سیستماتیک دانش کسب کار باهدف رشد و توسعه درهمه بخش‌ها می‌باشد. (دوروس^۷ مسین بورگ^۸ ۲۰۰۸).^۱ این اطلاعات از سه منبع اصلی؛ نیروی انسانی و کارکنان سازمان، ساختار و فعالیتهای سازمان و مشتریان، ریشه می‌گیرد. نکته بسیار مهم در به کارگیری دانش درکسب و کار، اختصاص استراتژی مناسب و متناسب با سازمان درجمع آوری و بکارگیری دانش است که شامل موارد زیر می‌گردد (تورنر^۲ ۲۰۰۰)

۱. شناسایی و تشخیص انواع اطلاعات ارزشمند برای سازمان
۲. ارزیابی ارزش اطلاعات مختلف درفرآیندهای کسب و کار
۳. بررسی فرآیندهای تأثیرپذیر از اطلاعات مختلف
۴. ارزیابی چگونگی تجمیع اطلاعات مربوطه درفرآیندهای مختلف
۵. شناسایی موارد موردنیاز از فن آوری اطلاعات و ارتباطات
۶. بررسی الزامات قانونی و حقوق شهروندی دراستفاده از اطلاعات مربوطه

ویژگی های اقتصاد دیجیتالی و دانش محور

اقتصاد دیجیتالی و دانش محوردرمقایسه با اقتصاد سنتی دارای ویژگیهای خاص می باشد که به بحث و بررسی مهمترین آنها پرداخته می شود. (گلور، ۲۰۰۰)^۳

^۱ http://en.wikipedia.org/wiki/Knowledge-Based_Economy.htm, Visited in June ۲۰۰۸

^۲ <http://en.wikipedia.org/wiki/E-marketing.htm>, Visited in June ۲۰۰۸

^۳ Kalyanam K.

^۴ Corros I and Mesenbourg

^۵ Turner

^۶ Door

بسیاری از امور اقتصادی به سبب استفاده از روش ها و فن آوری های برتر تسهیل می یابد. مواردی مانند تاثیر بازارچه های مجازی در ارتقاء کیفیت، کاهش زمان فعالیت ها و دقت بیشتر بخصوص در فعالیت های بین المللی، مثال هایی از این مقوله هستند. معرفی محصولات و خدمات و مشخصات فنی آنها، قبول درخواست خرید و یا سفارش تولید، ردوبدل شدن اسناد قراردادها و فایل های مشخصات فنی از جمله فعالیت هایی به شمار می رود که کاهش زمان و سهولت در انجام آنها مشهود است.

تولید محصولات و ارائه خدمات ارتقاء یافته و امکان سفارش سازی به جای تولید انبوه، بصورت یکسان و استاندارد میسر می گردد. قبول درخواست کالا و مشخصات خاصی از آن به همراه روش های نوین تولید سفارشی نه تنها باعث کاهش هزینه های بازاریابی و انبارداری می گردد، بلکه پوشش سلیقه و نیاز مشتریان را نیز گسترش داده و از این طریق افزایش قدرت انتخاب به همراه کاهش هزینه به مشتری ارائه می گردد.

رقابت اصلی بر سر خدمات بهتر به جای قیمت مناسب تر متمرکز می باشد. باتوجه به اینکه امروزه به سبب رشد و گسترش فن آوری های مرتبط به تولید محصولات و قطعات و فراوری مواد اولیه و همچنین رقابت شدید، محصولات تولیدی کم و بیش از کیفیت هایی در حد یکدیگر برخوردار هستند، ارائه خدمات بهتر و مناسبتر باعث جلب نظر مشتریان می گردد و فن آوری اطلاعات و ارتباطات بستر مناسب ارائه این خدمات را فراهم می آورد.

ارتباط سیستم های درون و برون سازمانی در دفاتر و مراکز مختلف، امکان جمع اطلاعات گزارش گیرهای مورد نیاز و ارائه به روز آخرین وضعیت کسب و کار را فراهم آورده و مدیریت را در اتخاذ تصمیمات مناسب یاری می دهد. امکان بوجود آمدن و توسعه مدلهای نوین کسب و کار فراهم می آید. شرایط و خصوصیات محیط مجازی امکان انجام فعالیت های خاصی را بوجود می آورد که در محیطی واقعی قابل انجام نمی باشند. این فعالیتها با رویکرد تجاری می تواند مدل جدیدی در کسب و کار را پدید آورد.

در ساختار سازمانی، شبکه ها نقش اصلی مدیریت توزیع شده را به جای سربستی مدیریت مرکزی ایفا می کنند و دانش کارگران منحص و باهوش نقش اساسی را به جای ماشین ها و کارگران معمولی بر عهده خواهند داشت.

مدیریت ارتباط با مشتریان

مدیریت ارتباط با مشتریان شامل اصول، روشها، استراتژیها، نرم افزارها و قابلیت های تحت وب می باشد که جهت برقراری و مدیریت ارتباط با مشتریان برای شرکت ها و سازمانها کاربرد دارد. این ارتباط شامل ارتباطات مراحل بازاریابی، فروش، تولید، سفارش سازی و تحویل و خدمات پس از فروش می باشد. موفقیت در مدیریت ارتباط با مشتریان تنها با نصب و راه اندازی بسته های نرم افزاری محقق نمی شود. برای این موفقیت رویکرد همه جانبه و مناسب لازم است. این رویکرد می تواند شامل آموزش کارکنان، اعمال تغییرات در فرآیندهای کسب و کار در جهت برآورده نمودن نیاز مشتری و انجام تغییرات در سازمان متناسب با استراتژی مدیریت ارتباط با مشتریان باشد.

مدیریت زنجیره تأمین

مدیریت زنجیره تأمین، مدیریت چگونگی و روند تأمین مواد اولیه و سایر اقلام مورد نیاز سازمان در کلیه مراحل فرآوری، متناسب با تولید و محصولات مختلف و نحوه برقراری و مدیریت ارتباط با تأمین کنندگان باهدف رضایت بیشتر مشتری است.

بهبود کیفیت امور

در دنیای امروز که توسعه فن آوری های مدرن اطلاعاتی و ارتباطی ایده دهکده جهانی را متحقق ساخته است و جهانی سازی از سوی دیگر فشار مضاعفی را بر کشورها وارد می کند باید در تمام حوزه ها به دنبال کیفیت بود. بهبود کیفیت امور و فعالیت ها به صورت چشمگیری ما را در مقابله با چالش های آینده و مشکلات مربوط به آن حفظ خواهد کرد. (معین، ۱۳۷۷)

✓ الزام اخلاقی - ارتباط با مشتریان

الزام اخلاقی گویای این مسئله است که مشتریان و ارباب رجوع خدمات آموزشی (درون / برون سازمانی) لایق خدمات با بهترین کیفیت آموزشی ممکن هستند. فراهم آوردن بهترین فرصتهای آموزشی ممکن با شناسایی وضعیت موجود و تعیین فاصله آن با وضعیت ممکن میسر می باشد. (حدیقی، ۱۳۸۰)

✓ الزام حرفه ای - ارتباط نقش حرفه ای آموزش دهندگان

الزام حرفه ای ارتباط تنگاتنگی با الزام اخلاقی دارد. الزام حرفه ای نشان دهنده وظایف همه کسانی است که درگیر خدمات و تلاش سخت برای فراهم آوردن استانداردهای بالای آموزشی برای یادگیرندگان هستند. این الزام مسئولیت خطیری را جهت تضمین این نکته فعالیت های کلاسی و مدیریت مؤسسه مطابق با بالاترین استانداردهای ممکن است را متوجه مربیان و مدیران می سازد. (همان منبع)

✓ الزام رقابتی - ارتباط با رقبا

رقابت در دنیای آموزش یک واقعیت انکارناپذیر است. کاهش ثبت نام می تواند به معنی کارکنان مازاد باشد که درنهایت موجودیه مؤسسه را تهدید می کند. دربار آموزش جدید، افراد باید چالشهای رقابت را توسط فعالیت هایشان درجهت بهبود کیفیت محصولات خدمات و مکانیزم های انتقال فراهم آورند. بنابراین کیفیت گاهی می تواند تنها عامل تفاوت بین مؤسسات باشد. (همان منبع)

✓ الزام مسئولیت پذیری و پاسخگویی - ارتباط با گروههای موسس

مؤسسه های آموزشی جزئی از جامعه هستند و بنابراین باید خواسته های جامعه را در تربیت نیروی انسانی، مسئولیت پذیری بیشتری نشان دادن استانداردهای بالای محصولات (دوره آموزشی، یادگیری، فارغ التحصیلان) و خدمات برآورده سازند. همراه با موفقیت مؤسسات در کنترل بیشتر بروی امور خود (خود-کنترلی)، بهبود کیفیت بطور فزاینده ای از اهمیت برخوردار می شود. (معین، ۱۳۷۷)

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ابتدای تأسیس در سال ۱۳۵۹ از ادغام سه واحد آموزشی "اداره کل تعلیمات حرفه ای وزارت کار و امور اجتماعی"، "صندوق کارآموزی" و "کانون کارآموزی" با نام «سازمان آموزش فنی و نیروی انسانی» تشکیل گردید و در سال ۱۳۶۰ به «سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور» تغییر نام یافت. در حال حاضر این سازمان علاوه بر ستاد مرکزی، دارای ۳۱ اداره کل، بیش از ۶۰۰ مرکز آموزش فنی و حرفه ای دولتی و بیش از ۱۷ هزار آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد در سطح کشور و همچنین مرکز آموزش تربیت مربی و پژوهش های فنی و حرفه ای است. مأموریت اصلی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور آموزش، پژوهش، تولید استانداردهای آموزشی و ارزشیابی مهارت نیروی کار کشور است. فرآیند آموزش در قالب دوره های ۱ تا ۱۸ ماهه به صورت کوتاه مدت و پودمان های تکمیلی بین سطوح تحصیلی از طریق آموزش مراکز ثابت بخش دولتی، تیم های سیار شهری و روستایی، مراکز جوار صنایع و صنوف، مراکز جوار دانشگاه، مراکز جوار زندان، مراکز جوار پادگان ها، آموزش در مرکز تربیت مربی و پژوهش های فنی و حرفه ای و همچنین آموزش در بخش غیر دولتی توسط آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد انجام می شود و بدین وسیله نسبت به تأمین و تربیت نیروی کار ماهر و نیمه ماهر مورد نیاز بخش های مختلف صنعت، کشاورزی و خدمات و ارتقای فرهنگ مهارت های فنی جامعه اقدام می نماید.

در راستای اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی و در اجرای ماده ۲۱ قانون برنامه پنجم توسعه ی کشور، به منظور ایجاد هماهنگی و یکپارچه سازی در امر سیاستگذاری، هدایت، حمایت، اعتبار بخشی و نظارت بر آموزش های مهارتی متناسب با نیازهای شغلی، آیین نامه ی نظام آموزش مهارت و فناوری در جلسه ی مورخ ۱۳۹۰/۸/۱ هیأت وزیران به تصویب رسید و ابلاغ شد.

این نظام با اهداف تربیت و افزایش کارایی و اثر بخشی نیروی انسانی موردنیاز در بخش های مختلف صنعت، کشاورزی، خدمات و فرهنگ و هنر بر اساس استانداردهای شغلی، فرهنگ ارزشی - بومی و نیاز بازار کار داخلی و تقاضای بازارهای منطقه ای و بین المللی متناسب با نظام اشتغال کشور و اشاعه و نهادینه سازی فرهنگ کسب و کار مبتنی بر استعداد، ذوق، دانش، مهارت، فناوری، تخصص، توانایی و کارآفرینی با رویکرد ارزش های اسلامی و اخلاق حرفه ای طراحی شده است که با تصویب هیأت محترم وزیران و ابلاغ آن توسط معاون اول محترم رییس جمهوری لازم الاجرا شده است.

توسعه ی کمی و کیفی آموزش های مهارت و فناوری مبتنی بر پژوهش های کاربردی و آمایش سرزمین، طراحی و تدوین مدل ها و روش های انعطاف پذیر در آموزش های مهارت و فناوری تقاضا محور، نیازسنجی مستمر آموزشی مبتنی بر آمایش سرزمین و برنامه ریزی، سازماندهی و هدایت آموزش های مهارت و فناوری با توجه به نظام های آموزشی بین المللی، معرفی و هدایت فارغ التحصیلان نظام آموزش مهارت و فناوری به بازار کار، تأمین نیاز آموزشی حوزه های شغلی تا بالاترین سطوح آموزش عالی مهارت و فناوری بر اساس تحولات فناوری و فراهم کردن زمینه ی آموزش مادام العمر و فراهم نمودن امکان تجمیع دوره های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی و معادل سازی با دوره های رسمی از مأموریت های نظام آموزش مهارت و فناوری کشور است.

براساس آیین نامه ی نظام آموزش مهارت و فناوری، سازمان ملی مهارت و فناوری مسؤول اجرای مصوبات شورای سیاستگذاری این نظام، یکپارچه سازی، هدایت و اعتلای آموزش های مهارتی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری از طریق سه زیر نظام آموزش مهارت و فناوری، صلاحیت حرفه ای و شرایط احراز اشتغال می باشد.

در این نظام، دوره های آموزش مهارت و فناوری در بخش های دولتی، عمومی، تعاونی و خصوصی و در سطوح محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی برگزار می گردد. آموزش های مهارت و فناوری در حوزه های صنعت (نفت، معدن، انرژی، صنایع غذایی، تکنولوژی پزشکی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و ...)، کشاورزی (شیلات و آبزیان، منابع طبیعی، دامپروری، دامپزشکی، زراعت، باغبانی و ...)، خدمات (ورزش، اقتصاد، مدیریت و تجارت، گردشگری، آموزش، نظامی و امنیتی و ...) و فرهنگ و هنر (امورفرهنگی، رسانه، صنایع دستی، هنرهای تجسمی، سینما، موسیقی، تئاتر و ...) طراحی و اجرا می شود.

ارکان نظام آموزش مهارت و فناوری شامل نظام آموزش عالی مهارت و فناوری و نظام آموزش فنی و حرفه ای (دوره های تکمیلی بین سطوح تحصیلی) است.

سطوح تحصیلی در هر دو نظام آموزش نظری و نظام آموزش مهارت و فناوری از نظر ارزش هم تراز بوده و فارغ التحصیلان هر یک از سطوح تحصیلی در این دو نظام می توانند بر اساس شرایط عمومی و اختصاصی پذیرش، در سطوح بالاتر در هر یک از دو نظام ادامه تحصیل دهند. عناوین دوره های عالی مهارت و فناوری در این نظام به ترتیب کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در نظام آموزش نظری است. در حوزه های آموزشی با ماهیت غیر فنی عناوین کاردانی حرفه ای، کارشناسی حرفه ای، کارشناسی حرفه ای ارشد و کارشناسی حرفه ای خبره خواهد بود.

دوره های آموزش عالی مهارت و فناوری در دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه ای اجرا خواهد شد و مدارک تحصیلی این دوره ها توسط وزارت علوم تحقیقات و فناوری و از طریق دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه ای صادر می شود. همچنین دوره های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی در سازمان آموزش فنی و حرفه ای و یا دانشگاه جامع علمی - کاربردی اجرا خواهد شد و گواهی نامه های دوره های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی که در قالب پودمان ها یا بسته های آموزشی ارائه می شود، در هر سطحی توسط سازمان آموزش فنی و حرفه ای و یا دانشگاه جامع علمی - کاربردی صادر می شود.

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در راستای اجرایی نمودن آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری، با هدف توسعه ی آموزش های مهارت محور به سطوح دانشگاهی و تربیت دانشجوی مهارتی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور، مؤسسه ی آموزش عالی علمی - کاربردی فنی و حرفه ای را با مجوز جلسه ی مورخ ۱۳۹۰/۸/۳۰ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تأسیس و راه اندازی نمود. این مؤسسه ی آموزش عالی مجوز تأسیس مرکز دانشگاهی در مقاطع مختلف در رشته های مهارتی را صادر می کند و در حال حاضر نیز در راستای اجرای ماده ۲۱ قانون برنامه ی پنجم توسعه ی کشور درخصوص ایجاد نظام جامع آموزش مهارت، مجوز ایجاد بیش از ۶۰ مرکز جامع علمی - کاربردی تخصصی فنی و حرفه ای در تمام استان های کشور صادر شده است. این مراکز آموزش علمی کاربردی تخصصی فنی و حرفه ای با هدف ارتقای آموزش های دانشگاهی در سطوح مهارتی و پیوند آموزش های دانشگاهی با نیازها بازار کار، در مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور ایجاد و راه اندازی شده و فعالیت خود را با پذیرش حدود ۷ هزار دانشجو آغاز نموده اند.

آموزش های تکمیلی بین سطوح تحصیلی

آموزش های تکمیلی بین سطوح تحصیلی به منظور همسویی با تحولات جهانی در زمینه ی آموزش های مهارتی و ایجاد زمینه ارتقای منابع انسانی در قالب دوره های یودمانی اجرا می شود که تکمیل این پودمان ها منجر به مدرک و مقطع تحصیلی می شود. سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور استانداردهای این آموزش ها را توسط دفتر طرح و برنامه های درسی تدوین و در مراکز آموزش فنی و حرفه ای و علمی - کاربردی زیرمجموعه ی خود اجرا می نماید. تهیه، ترجمه، تألیف اسناد آموزشی کشورهای مطرح جهان گام های اولیه برای اجرای طرح آموزش های تکمیلی بین سطوح تحصیلی است.

زمینه های مهارت آموزی

آموزش در مراکز ثابت بخش دولتی

این گونه آموزش ها که عموماً آموزش های پایه ی فنی در بخش های مختلف می باشند عمدتاً در کارگاه های مجهز که در محل ثابت مستقر گردیده اند، اجرا می شود. سازمان با بیش از ۶۰۰ مرکز آموزشی ثابت دولتی ویژه آموزش مردان، زنان و مراکز آموزشی منظوره در سطح کشور، آموزش های فنی و حرفه ای را اجرا می نماید.

آموزش به دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی

نظر به ضرورت مهارت آموزی دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی و به منظور بهره مندی از امکانات و ظرفیت های دانشگاه ها، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور، این سازمان به تأسیس و راه اندازی مراکز آموزشی که اصطلاحاً مراکز جوار دانشگاهی (SD) نامیده می شوند، اقدام نموده است. این مراکز در حال حاضر اقدام به برگزاری دوره های آمادگی شغلی، کارآفرینی بر اساس الگای KAB، مهارت های پیشرفته غیر فنی از جمله مدیریت کسب و کار و نرم افزارهای تخصصی نموده است. در صورت ضرورت آموزش مهارت های پیشرفته ی فنی در حوزه های میکاترونیک، نانو تکنولوژی، بیو تکنولوژی، مالتی مدیا و ... به دانشجویان، ادارات آموزش فنی و حرفه ای استان ها پس از انعقاد تفاهم نامه اقدام به آموزش مهارت های مورد نیاز دانشجویان در مراکز دولتی سازمان خواهند نمود.

بخشی از آموزش های سازمان در قالب آموزش در صنایع، ویژه شاغلان بازار کار و در راستای صیانت از نیروی کار و ارتقای سطح مهارت آنان همگام با فناوری های روز در قالب هایی به شرح زیر انجام می شود:

الف - آموزش در مراکز جوار کارگاهی و بین کارگاهی :

- این مراکز به منظور گسترش آموزش های فنی و حرفه ای و تأمین نیروی انسانی ماهر مورد نیاز صنایع می باشند که بر اساس قانون، توسط کارفرمایان تأسیس و اداره شده و نسبت به آموزش رشته های مورد نیاز با نظارت و هدایت معاونت آموزش اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان، فعالیت می نمایند.

- مرکز جوار کارگاهی مرکزی است که از لحاظ تجهیزات آموزشی، مستقل از جریان خط تولید بوده و هر واحد به تنهایی یا چند واحد به اشتراک می توانند آن را تأسیس و اداره نمایند و مرکز آموزش بین کارگاهی مرکزی است که در بین دو واحد تولیدی به منظور آموزش مهارت های شغلی توسط صنایع بزرگ ایجاد می شود.

ب- آموزش ضمن کار:

این آموزش ها به منظور افزایش مهارت شاغلان در صنعت، در محل و در حین انجام کار واقعی بدون جدا کردن شاغل از کار صورت می پذیرد.

آموزش های پیشرفته فنی و غیرفنی

این آموزش ها با هدف تأمین نیروی کار متخصص و ارتقای مهارت افراد شاغل در حوزه های علمی، فناوری، صنایع پیشرفته، مدیریتی و کارآفرینی طراحی و اجرا می شود. دریافت کنندگان این آموزش ها، بیشتر فارغ التحصیلان دانشگاه ها و مدیران و متخصصان واحد های اقتصادی و صنعتی هستند.

آموزش روستاییان

پایگاه های کارآموزی روستایی به منظور جبران کمبود مراکز ثابت در نقاط دور دست و فاقد مرکز که مستلزم صرف هزینه ی سنگین احداث مرکز می باشد و لزوم سرمایه گذاری کلان در آن نقاط مقرون به صرفه نبوده، طراحی شده است. هر یک از این پایگاه ها با مشارکت نهادها و سازمان های دولتی و غیر دولتی در رشته های متنوع آموزشی با تجهیزات خودرو، جادر، کانکس و تجهیزات آموزش مربوطه تشکیل شده اند و آموزش های مربوطه را در منطقه یا روستای مورد نظر اجرا می نمایند.

آموزش های عشایری

در راستای ارتقا و توسعه ی توانمندی های علمی، مهارتی و تولیدی خانوارهای عشایری، با هدف توانمندسازی جامعه عشایری، کیفیت بخشی به دانش فنی و حرفه ای و ارتقای توانمندی های مهارتی این جامعه مولد کشور، بهره مندی هر چه بیشتر آنان از فرصت های آموزشی، امکان دسترسی به فرصت های شغلی مناسب و همچنین بالا بردن بهره وری در تولیدات عشایر سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در قالب «طرح کوثر» با همکاری سازمان امور عشایر ایران، امکان برگزاری دوره های آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی را برای عشایر ایران فراهم نموده است.

به منظور احراز شرایط اشتغال جوانان بعد از خدمت سربازی، طرحی تحت عنوان طرح آموزش فنی و حرفه ای سربازان در بهمن ۱۳۷۱ توسط سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور تهیه و پس از تصویب هیأت محترم دولت و اخذ مجوز از مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و موافقت معظم له، آیین نامه ی اجرایی آن به نیروهای مسلح و ادارات کل آموزش فنی و حرفه ای کشور ابلاغ گردید.

طبق این قانون، سازمان با همکاری مسئولان اداره ی آموزش پادگان ها در نشست های کارشناسی، پس از برنامه ریزی و توافق ها لازم براساس استانداردها به آموزش پایه و پیشرفته سربازان در محل پادگان ها می پردازد و پس از پایان دوره و انجام آزمون، به آن گواهینامه اعطا می گردد.

آموزش در زندان ها

یکی دیگر از بخش های آموزشی سازمان، آموزش در زندان می باشد. از آنجا که بیکاری و فقدان مهارت یکی از علل گرایش به اعتیاد بزهکاری و خلاف می باشد؛ بنابراین داشتن مهارت در فرد ضمن ایجاد شرایط اولیه برای اشتغال، به تقویت شخصیت و منزلت اجتماعی وی کمک می کند.

در این راستا، سازمان از طریق عقد تفاهم نامه با سازمان امور زندان ها و ستاد مبارزه با مواد مخدر، نسبت به آموزش زندانیان معتادان درمان یافته و خود معرف اقدام می نماید.

آموزش مهارت های پیشرفته

با توجه به اهمیت فناوری و نیروی انسانی در توسعه ی پایدار و تحقق سند چشم انداز ۱۴۰۴ و نقشه ی جامع علمی کشور، فناوری های راهبردی و اولویت دار کشور مورد توجه قرار گرفته است. در راستای تحقق اهداف مربوطه در اسناد بالادستی از جمله قانون برنامه ی پنجم توسعه، مصوبه ی شرکت های دانش بنیان به منظور تهیه و تدوین بسترهای لازم برای توسعه ی فناوری و نوآوری، راهبرد و راه کارهایی را ارائه داده اند. امور مهارت های پیشرفته با توجه به تأمین نیازهای سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور تربیت نیرو متخصص و ماهر بازار کار را محور فعالیت خود قرار داده است تا با استفاده از تجارب بین المللی و ملی اقدام به توسعه شایستگی ها با تأکید بر مهارت ها و نگرش نیروی انسانی مورد نیاز صنایع مرتبط نماید. در این راستا مرکز آموزش فنی و حرفه ای دولتی، مراکز فنی و حرفه ای دانشگاهی (ASD)، آموزشگاه های آزاد، مراکز آموزشی سایر دستگاه ها اعم از دولتی و خصوصی به عنوان مراکز مجری در این حوزه مشغول به فعالیت هستند. به طور کلی مهم ترین محورهای کاری حوزه ی مهارت های پیشرفته عبارتند از:

- انجام مطالعات نیاز سنجی، امکان سنجی و آینده پژوهی فناوری مهارت های نیروی کار

- آینده پژوهی در فناوری ها و مشاغل مرتبط به منظور تدوین دوره های آموزشی فناوری های راهبردی و نوین
- فرهنگ سازی و ایجاد بسترهای مناسب برای توسعه ی آموزش مهارتی در حوزه ی فناوری های راهبردی و نوین
- مدیریت و برنامه ریزی در راه اندازی قطب های آموزشی صنایع راهبردی و نوین
- برنامه ریزی برای بهره مندی از توانمندی های تخصصی و توسعه ی همکاری با سایر دستگاه ها و سازمان ها برای تقویت نیروی انسانی شرکت های

انسانی فناوری های راهبردی و نوین

- انعقاد شیوه نامه و تفاهم نامه های همکاری با سایر دستگاه ها و سازمان ها برای تقویت توانمندی های نیروی انسانی شرکت های

دانش بنیان

- ساماندهی و گسترش مراکز آموزش مهارت های پیشرفته و تخصصی

- طراحی اجرای دوره های مهارتی کارآفرینی و مدیریت کسب و کار شرکت های دانش بنیان و سایر متقاضیان
- استقرار نظام کارورزی و کارآموزی دانش آموختگان دانشگاهی
- گسترش ارتباطات علمی و تخصصی با سازمان ها و مراکز داخلی و بین المللی
- توانمندسازی دانشجویان و دانش آموختگان دانشگاهی
- ساماندهی الگوی آموزش مهارت های پیشرفته در مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور اعم از ثابت، دانشگاهی و آموزشگاه های آزاد

آموزش در آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای

آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای به مؤسسه ای گفته می شود که توسط بخش غیردولتی با کسب مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور و در چارچوب آیین نامه ی تشکیل و اداره ی آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای، مصوب سال ۱۳۷۹ هیأت دولت راه اندازی شده است و براساس برنامه های درسی و استانداردهای مهارت آموزشی مصوب سازمان و تأمین عوامل آموزشی واجد شرایط طبق ضوابط نسبت به برگزاری دوره های فنی و حرفه ای اقدام می نماید.

لزوم فراگیری فن و حرفه برای کلیه اقسام کشور امکانات وسیعی را طلب می کند که توان تأمین آن از مجرای دولتی مقدور نیست و با استناد به تبصره ماده ۱۱۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه تشکیل و اداره آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای مصوب هیأت وزیران به سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور اجازه داده شده است تا با استفاده از جلب مشارکت بخش خصوصی نسبت به تأسیس آموزشگاه های آزاد فنی و حرفه ای تحت مدیریت مؤسسات کارآموزی آزاد اقدام نماید. در حال حاضر بیش از ۱۷ هزار آموزشگاه آزاد با مجوز این سازمان در حال فعالیت می باشند.

مرکز تربیت مربی و پژوهش های فنی و حرفه ای

یکی دیگر از محورهای آموزشی این سازمان، آموزش استادکاران، مربیان و سربریان آموزشی به منظور تأمین کادر آموزشی مورد نیاز اصناف، صنایع و مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور و همچنین تربیت مربیان آموزشی کشورهای منطقه و جهان اسلام است که این امر در مرکز تربیت مربی و پژوهش های فنی و حرفه ای این سازمان واقع در منطقه کرج صورت می گیرد.

این مرکز، یکی از مراکز منحصر بفرد آموزشی در خاورمیانه است و از تجهیزات و امکانات ویژه ای برخوردار می باشد و به طور مستمر فناوری های جدید را در عرصه ی صنعتی کشور تحت نظارت و ارزیابی داشته و تلاش می کند تا دانش به کارگیری فناوری های جدید و روش انتقال آن را میسر سازد.

پژوهشی

پژوهش بخش دیگری از مأموریت های اصلی سازمان به شمار می رود که چالش های اصلی بین آموزش با بازار کار و صنایع را بررسی می کند و برای رفع آن فعالیت می کند و عموماً در زمینه های شناسایی صنایع و مهارت های موجود در آن ها، گردآوری اطلاعات مورد نیاز برای تهیه و تدوین استانداردهای مهارت آموزی و نرم افزار و سخت افزار آموزشی و کمک آموزشی، مطالعه و بررسی روش ها و سیستم های آموزشی موجود در سایر سازمان های داخلی و خارجی، مطالعه و پیشنهاد روند جابجایی نیروی کار و بالا بردن مهارت کارگران شاغل و همچنین ایجاد تشکلهای مربیان فنی و حرفه ای و جلب مشارکت آنان، تهیه و تدوین شیوه نامه، پژوهش در سازمان، تشکیل شورای پژوهش سازمان، تشویق مؤلفان و پژوهشگران سازمانی، اخذ مجوز برای انتشار مجلات علمی- پژوهشی و علمی - ترویجی، شناسایی و دعوت از اساتید مجرب هیأت علمی دانشگاه ها برای همکاری پژوهشی و ارتباط با سامانه اطلاعات تحقیقاتی علم و فناوری (سمات) را بر عهده دارد.

توسعه‌ی علمی - مهارتی و منابع انسانی سازمان در گروه‌ی هر چه بیشتر از ظرفیت و توانمندی‌های علمی و پژوهشی اشخاص و مؤسسات، توسعه و تعمیق فرهنگ پژوهشی در بین کارکنان و ایجاد ظرفیت‌های پژوهشی در سازمان می‌باشد. تردید نیست که توسعه‌ی مناسب و ارتقای کیفی برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای، تنها از طریق انجام پژوهش‌های علمی معتبر امکان‌پذیر است و بدون اتکا به یافته‌های پژوهشی و کاربست نتایج آنها، هر اقدامی در راستای توسعه‌ی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مثابه پرتاب تیری در تاریکی خواهد بود.

استانداردهای آموزش مهارت و فناوری

به طور کلی دو مجموعه استانداردهای پایه و پیشرفته در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تدوین می‌شود که استانداردهای پیشرفته برای کارآموزان با مدرک تحصیلی فوق دیپلم به بالا است.

تهیه و تدوین استانداردهای مهارتی توسط دفتر طرح و برنامه‌های درسی صورت می‌گیرد، این استانداردها شامل: استانداردهای شغل و آموزش، استاندارد شایستگی، استاندارد آموزش در صنایع، استاندارد ویژه معلولان ذهنی و جسمی، اخلاق حرفه‌ای و... می‌باشد. تدوین استانداردها در ۳ حوزه‌ی صنعت، خدمات و کشاورزی صورت می‌گیرد.

حوزه‌ی صنعت: تهیه و تدوین استانداردهای ۲۰ گروه آموزشی شامل: اتومکانیک، الکترونیک، برق، تأسیسات، جوشکاری، حمل و نقل، سرامیک، صنایع چاپ، صنایع چوب، صنایع دریایی، صنایع شیمیایی، صنایع فلزی، صنایع نساجی، عمران، کنترل و ابزار دقیق، متالورژی، مخابرات، مدیریت صنایع، معدن و مکانیک در حوزه‌ی صنعت صورت می‌گیرد.

حوزه‌ی خدمات: تهیه و تدوین استانداردهای ۱۶ گروه شامل: آموزش امور اداری، امور مالی و بازرگانی، بهداشت و ایمنی، تکنولوژی فرهنگی، خدمات آموزشی، صنایع دستی (بافت)، صنایع دستی (چوب، فلز، سفال)، صنایع دستی (طلا و جواهر سازی)، طراحی و دوخت، فناوری اطلاعات، گردشگری، مراقبت زیبایی، هتلداری، هنرهای تجسمی، هنرهای تزئینی و هنرهای نمایشی در حوزه‌ی خدمات انجام می‌شود.

حوزه‌ی کشاورزی: تهیه و تدوین استانداردهای ۶ گروه آموزشی شامل: بیوتکنولوژی، کشاورزی (دامی و آبزیان)، منابع طبیعی و محیط زیست، کشاورزی (باغی و زراعی)، کشاورزی (ماشین آلات) و صنایع غذایی در حوزه‌ی کشاورزی انجام می‌شود.

مشاوره و هدایت آموزشی

در راستای نو سازی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که از سیاست‌های برنامه‌ی چهارم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگ جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌رود بر اساس پیشنهاد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و تصویب معاونت برنامه ریزی نظارت راهبردی نهاد ریاست جمهوری، مدیریت مشاوره و هدایت آموزشی در سال ۱۳۸۷ تأسیس شد و به دنبال آن پس از انجام مطالعات و بررسی‌های کارشناسی مجموعه‌ی سیاست‌ها، اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تدوین گردید. یکی از سیاست‌های فعال اشتغال بازار کار، ارائه‌ی خدمات مشاوره آموزشی- شغلی است که می‌تواند مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای اثرات فراوانی برای کارجویان و ارتقای بهره‌وری شاغلان به همراه داشته باشد. کار آفرینان و نیروهای کار می‌توانند از این خدمات برای کارآفرینی بهتر و برخورداری از مهارت‌های مورد نیاز بازار کار بهره‌مند گردند و در این صورت خدمات ارائه شده، سازگاری بین مشاغل موجود و نیروی کار را تضمین می‌کند. این شناسایی امکانات جامعه و نیز توجه به توانایی‌های افراد حائز اهمیت است. با استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای، افراد به سوی یادگیری مهارت‌هایی ترغیب تشویق می‌شوند که نیاز بازار کار و جامعه را تأمین کنند و از طرفی با خصوصیات، علائق و توانایی‌های آن‌ها سازگار باشد.

ارزشیابی را فرآیند جمع آوری منظم و هدف دار اطلاعات و استفاده از اطلاعات برای قضاوت در مورد کارآموزان و درس و در نهایت تصمیم گیری و اقدام عملی در مورد پدیده مورد بررسی شده تعریف می کنند.

سنجش مهارت یکی از محورهای فعالیتی سازمان است که در واقع شاخص ارزشیابی توانایی آموزش های اجرا شده و مهارت کسب شده می باشد. که معمولاً در دو مرحله ی کتبی (نظری) و عملی صورت می گیرد و کسانی که در آزمون کتبی توفیق یابند، حق شرکت در آزمون عملی را نیز خواهند داشت. سنجش مهارت فنی از کلیه آموزش دیدگان در مراکز آموزشی سازمان و آموزشگاه های آزاد و هر فردی که متقاضی تعیین سطح مهارت فنی باشد، صورت می گیرد. به کارآموزان قبول شده و متقاضیان تعیین صلاحیت حرفه ای گواهی نامه مهارت اعطا می شود.

برگزاری آزمون های ادواری سنجش مهارت با فرآیند الکترونیکی

در راستای برنامه های اصلاح و بهبود روش ها، آزمون های ادواری سنجش مهارت و صلاحیت فنی نیروی کار از سال ۱۳۹۰ به صورت هماهنگ کشوری و از طریق فرآیندهای الکترونیکی برگزار می شود.

طرح برگزاری آزمون های سراسری سنجش مهارت و صلاحیت حرفه ای با اهداف اطلاع رسانی جامع و ایجاد وحدت رویه، ارتقای کیفیت فرآیند سنجش و تعیین صلاحیت حرفه ای نیروی کار، اعتبار بخشی به تجارب فنی و حرفه ای افراد، بسترسازی تحقق دولت الکترونیک و توسعه و بهبود خدمت رسانی به مخاطبان اجرایی می شود.

همچنین از سال ۱۳۹۰ ثبت نام این آزمون ها از طریق طراحی دفترچه آزمون واحد انجام می شود که متقاضیان پس از دریافت دفترچه از دفاتر پستی می توانند از طریق پایگاه اینترنتی <http://ir.iranvtto.advarin.ir> در حرفه مورد نظر ثبت نام نمایند.

ارائه ی کارت اعتباری، تولید و توزیع دفترچه های راهنمای آزمون، انجام ثبت نام اینترنتی، طراحی سیستم حفاظت آزمون، طرح سؤال آزمون کتبی به صورت هماهنگ کشوری در تعدادی از حرفه ها (با طراحی سؤال در قرنطینه)، چاپ و تکثیر سؤالات به صورت متمرکز (در قرنطینه) طراحی نرم افزارهای جدید در مرحله ی خواندن پاسخ ها و نمره دهی و اعلام نتایج آزمون ها از طریق سیستم پیام کوتاه، چند گام اساسی است که برای نخستین بار در حوزه ی آزمون های سنجش مهارت صورت گرفته است

نمودار چگونگی تهیه و تنظیم تفاهم نامه

با توجه به شکل نمودار شماره ۱ رعایت مراحل به منظور تهیه و تنظیم یک تفاهم نامه اهمیت دارد .
نمودار (۱) گردش تهیه و تنظیم یک تفاهم نامه آموزشی

